

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci sl. Michaely Vavřinové
Scénář a prožitek Vánoc v jedné české třígenerační rodině ve středočeské obci
X. Praha: UK FHS, 2018, 97 s. (včetně příloh).

Bakalářská práce sl. Michaely Vavřinové je věnována atraktivnímu a zajímavému problému slavení Vánoc na současné středočeské sekularizované vesnici. Autorka si vytkla za cíl popsat průběh 23. až 26. prosince ve vlastní rodině, kterou tvoří její babička, matka, teta a sestra, současně však poukázat také na to, co si jednotliví členové této třígenerační rodiny či přesněji její ženské linie s nejvýznamnějšími svátky v českém prostředí spojují. V závěru se pak studentka pokusila konfrontovat výsledky svého zjištění s poznatky získanými četbou odborné literatury.

Práci, jež má logickou strukturu, sl. Vavřinová uvedla formulací cílů výzkumu, vysvětlením klíčových pojmů, s nimiž pracuje, stručnou aplikací správně vybraných metod (pozorování, rozhovory, komparativní metoda), představením prostředí výzkumu a zkoumané rodiny. K této části mám jen několik drobných připomínek: kolegyně mohla lépe rozpracovat objasnění baterie otázek, aplikaci komparativní metody a výhody či nevýhody práce v důvěrně známém prostředí. Praktické pro čtenáře by bylo také to, kdyby se dozvěděl již v úvodu, v jakém období rozhovory a pozorování probíhaly, a nemusel tak tento údaj dohledávat až v přílohách.

Ve druhé kapitole kolegyně poměrně zdařile zhodnotila české etnologické a historické práce věnované od formování našeho oboru jako vědy Vánocům (i tady ovšem čtenář přesné odkazy na jednotlivé tituly musí dohledávat až v soupisu odborné literatury, na s. 15 pak zaznamenáváme nepřesnost – autorka označila období let 1938 až 1945 jako dobu druhé světové války). Do budoucna by bylo přínosné ještě více rozpracovat církevní politiku Komunistické strany Československa, která směrem k Vánocům vykazovala skutečně četné paradoxy. Na druhou kapitolu pak navazuje pracný soupis českých prací nejrůznějšího charakteru a odborné hodnoty k Vánocům, který představuje jeden ze závažných přínosů posuzované práce.

Ve třetí kapitole se pak studentka pokusila o nástin vývoje oslav Vánoc od první republiky do současnosti na základě dobře vybraných titulů odborné literatury; vzhledem k potřebám práce je tento přehled zaměřený na Prahu a střední Čechy. Přestože kolegyně mohla věnovat ještě větší pozornost sociálnímu aspektu slavení, podařilo se jí postihnout hlavní tendence v oslavě

Vánoce v poměrně širokém časovém období. Dovoluji si pouze dodat, že s vánočním poselstvím vystupoval i státní prezident Emil Hácha v období protektorátu.

Vlastním jádrem práce je však čtvrtá kapitola, v němž kolegyně představila výsledky svého vlastního výzkumu z roku 2016 i 2017. Přestože jde o průběh oslav Vánoc a o jejich prožitky zástupkyněmi tří generací, budou závěry výzkumu zřejmě platné i pro většinu českých rodin. Současné Vánoce jsou skutečně vnímány především jako rodinné svátky, spojené s dobrým jídlem, vánočním stromem, sledováním televize a s obdarováním blízkých. Vánoční pohlednice nahradily SMS zprávy, současně se však, jak sl. Vavřínová doložila, objevil znovu atribut charity, jež může být opravdu jistou náhražkou náboženského smyslu Vánoc. Neméně zajímavá je i informace o pořádání vánoční hry ve zkoumané vesnici, které zřejmě uspokojuje lidskou potřebu pospolitosti. Závěry práce jsou přesvědčivé a studentce se podařilo to, co v bakalářských pracích nebývá časté: propojit teoretickou a empirickou část. Práce působí celkově úpravným dojmem, občasné gramatické chyby (velká písmena – Komunistická strana, Jižní Čechy s velkým K a J), překlepy apod. jsou výjimečné.

Přes drobné nedostatky je třeba konstatovat, že bakalářská práce sl. Vavřínové je založena na vlastním poctivě provedeném výzkumu a studiu slušného množství odborné literatury. Autorce se přitom podařilo analyzovat české Vánoce s vědomím vývojových modifikací oslav. Splnila tak podmínky pro zdařilou obhajobu práce, jejíž hodnocení navrhuji na rozhraní výborné a velmi dobré, přičemž se na bakalářském stupni přikláním k pozitivnějšímu hodnocení.

V Praze 27. srpna 2018

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.